

**Informația cu privire la implementare a Planului de acțiuni
pentru anii 2021-2024 privind promovarea memoriei Holocaustului și culturii toleranței
în vederea combaterii rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.980/2020, perioada de
raportare anul 2021**

Nr. d/r	Denumirea acțiunii	Termenul de realizare	Autoritățile/instituțiile responsabile	Partenerii de cooperare	Note cu privire la implementare/ Indicatorii de progres	Sursa de finanțare / costuri de implementare, mii lei (după caz)
1	2	3	4	5	6	7
1. Studiarea fenomenului Holocaustului în sistemul educațional						
Obiectivul: Promovarea cunoștințelor despre Holocaust în vederea combaterii rasismului, antisemitismului, xenofobiei și intoleranței						
1.	Evaluarea externă a manualelor școlare de Istorie a românilor și universală pentru clasele a IX-a și a XII-a privind studierea fenomenului Holocaustului, cu ajustarea ulterioară a conținuturilor manualelor	2021-2022	Ministerul Educației și Cercetării	Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Georg-Eckert Institute for International Textbook Research, Braunschweig, Germania; Misiunea OSCE Moldova; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	<p>Cu suportul Misiunii OSCE în Moldova în anul 2021 a fost angajat expertul internațional extern în domeniul Educației Holocaust, dna Diana Dumitru, dr. hab., care a avut ca scop evaluarea contextului științifico-educational de reflectare a fenomenului Holocaustului în manualele de istorie aprobate de Minister (în limba română și rusă). Au fost evaluate manualele școlare de <i>Istoria românilor și universală</i> pentru clasele a IX-a și a XII-a, (<i>Istoria românilor și universală. Manual pentru clasa a XII-a</i>, Autori: Igor Cașu, Igor Șarov, Virgil Pâslariuc, Flavius Solomon, Pavel Cerbușca, Editura Cartier, 2013; <i>Istoria românilor și universală. Manual pentru clasa a IX-a</i>, Autori: Igor Șarov, Igor Cașu, Pavel Cerbușca, Editura Cartdidact, 2013). Conform curriculumului la disciplină în cl. a IX-a și a XII-a se studiază epoca contemporană, care include studierea fenomenului Holocaustului.</p> <p>Raportul de evaluare externă elaborat de către expertul internațional în materie a fost prezentat Ministerului Educației și Cercetării (iunie, 2021).</p> <p>În context, la solicitarea Ministerului, de către Misiunea OSCE în Moldova a fost angajat un expert internațional (dna Diana Dumitru, dr. hab.) pentru elaborarea recomandărilor științifice privind inserția aspectelor de studiere a rolului minorităților naționale în istorie. Recomandările au fost elaborate per epoci istorice și eșalonate pentru clasele V-XII, conform unităților de învățare structurate în corespundere cu conținuturile curriculare la disciplina de studii <i>Istoria românilor și universală</i> și particularitățile de vârstă ale elevilor.</p> <p>Aceste sugestii vor fi aplicate în procesul de evaluare a manualelor școlare la disciplina <i>Istoria românilor și universală</i> elaborate conform planului Ministerului, iar recomandările de inserție a conținuturilor științifice privind rolul minorităților naționale în studierea istorie vor fi incluse în reperele metodologice destinate profesorilor de istorie în organizarea procesului educațional la disciplină începând cu anul 2022-2023.</p>	Costuri suportate de Misiunea OSCE în Moldova

2.	Elaborarea, în limbile română și rusă, a suportului didactic la disciplina opțională „Holocaust: istorie și lecții de viață”	2021	Ministerul Educației și Cercetării	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului; Misiunea OSCE Moldova; Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	<p>În vederea asigurării implementării curriculumului la disciplina opțională „<i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i>” (aprobat prin ordinul MECC nr.1327/2018), inclusă în portofoliul disciplinelor opționale pentru clasele IX-XII conform <i>Planului-cadru de învățământ pentru învățământul primar, gimnazial și liceal</i>, cu suportul Misiunii OSCE în Moldova a fost elaborat auxiliarul didactic de implementare a disciplinei opționale <i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i> (2020), în limbile română și rusă.</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_disciplina_optionala_holocaust_istorie_lectii_viata_ro.pdf - https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_disciplina_optionala_holocaust_istorie_lectii_de_viata_ru.pdf <p>Începând cu anul de studii 2021-2022 în <i>Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la disciplina de studii Istoria românilor și universală</i> (https://mecc.gov.md/sites/default/files/17_istoria_romanilor_si_universala_repere_metodologice_2021-2022-ro_final.pdf), document școlar reglator la disciplină, a fost inclusă referința la acest subiect, care a fost plasat pe site-ul Ministerului Educației și Cercetării la rubrica <i>Resurse didactice</i> și care va facilita procesul educațional la disciplina opțională <i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i>.</p> <p>Cu suportul Misiunii OSCE în Moldova în anul 2021 a fost completat pachetul curricular al disciplinei opționale <i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i> prin elaborarea <i>Caietului de formare a competențelor pentru cultura comportamentului tolerant</i>, elaborat în conformitate cu curricula la disciplină.</p> <p>Materialele didactice urmează să fie editate cu suportul Misiunii OSCE în Moldova în anul 2022.</p>	
3.	Elaborarea reperelor metodologice privind educarea toleranței și combaterea antisemitismului în învățământul formal, informal și non-formal în baza curriculumului național	2023	Ministerul Educației și Cercetării	Institutul de Politici Publice; Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Misiunea OSCE Moldova; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	Elaborarea și adoptarea reperelor metodologice este planificată pentru 2023.	

4.	Organizarea și desfășurarea Concursului național cu genericul „Holocaust: istorie și lecții de viață”	Anual	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; organele locale de specialitate în domeniul învățământului	Centrul Internațional de Training și Formare Profesională; Centrul cultural evreiesc „KEDEM”; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	Conform ordinului MECC nr. 361/2021, în perioada 5 aprilie - 31 mai 2021, în format online, a fost desfășurat Concursul Național „Holocaust: istorie și lecții de viață”, organizat conform <i>Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului</i> , aprobat prin ordinul MECC nr. 109/2018 în parteneriat cu Centrul Cultural Evreiesc „KEDEM”, Centrul Internațional de Trening și Dezvoltare Profesională. În ediția anului 2021 concursul a inclus proba de eseu, proiect de cercetare și film documentar de scurt metraj, realizate de către elevi. La concurs au participat 46 de elevi din treapta gimnazială și 23 de elevi din ciclul liceal din 19 raioane / municipii. Elevii premianți au beneficiat de premii acordate de către Ministerul Educației și Cercetării în valoare de 18 mii de lei.	18 000 lei
5.	Formarea cadrelor didactice din învățământul general în materie de Holocaust	Anual	Ministerul Educației și Cercetării	Georg-Eckert Institute for International Textbook Research, Braunschweig, Germania; Centrul Internațional de Training și Formare Profesională; Institutul de istorie orală din Moldova; Misiunea OSCE Moldova; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	Pe parcursul anului 2021 Ministerul Educației și Cercetării a organizat un șir de formări ale cadrelor didactice din învățământul general în materie de Holocaust. <ul style="list-style-type: none"> În perioada 24 - 25 noiembrie 2021 a fost desfășurat atelierul online de instruire a responsabililor de disciplina <i>Istoria românilor și universală</i> din cadrul OLSDÎ. Atelierul a avut drept scop familiarizarea cadrelor didactice din învățământul general (120 de participanți) cu abordările metodologice și strategiile didactice specifice privind utilizarea surselor muzeistice digitale ale complexului Memorial Yad Vashem în predarea fenomenului Holocaustului. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Centrul Internațional de Training și Dezvoltare Profesională și Departamentul educație Yad Vashem (Ierusalim) cu susținerea Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Federale Germania. În perioada 1 - 3 decembrie 2021 a avut loc atelierul online de instruire a profesorilor (115 participanți) care predau disciplina opțională <i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i>. Scopul atelierului a fost familiarizarea cadrelor didactice din învățământul general cu abordările metodologice și strategiile didactice specifice educației Holocaustului prin intermediul disciplinei opționale <i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i> și aplicarea suporturilor didactice la disciplină. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Misiunea OSCE în Moldova și Centrul Internațional de Training și Dezvoltare Profesională. În perioada 25 - 28 decembrie 2021 au fost organizate ateliere online de instruire a profesorilor de Istorie și Educație civică din raioanele Dubăsari, Basarabeasca și municipiul Bălți (85 de participanți) cu tematica <i>Predarea Holocaustului - oportunitate, metode și resurse</i> care a avut drept scop promovarea instrumentelor și metodelor de predare a temei Holocaustului în școli, în vederea promovării memoriei victimelor Holocaustului și educării tinerei generații în spiritul toleranței și al respectului pentru alteritate. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Fundația „Friedrich Ebert” Moldova (FES), Institutul de istorie orală din Moldova (IIOM), Institutul Național de Studiere a Holocaustului din România „Elie Wiesel” (INSHR) și Direcțiile Educație Dubăsari, Basarabeasca și municipiul Bălți. 	25 000 lei
6.	Participarea cadrelor	Anual	Ministerul	Școala	Cursurile preconizate a fi organizate pentru anul 2021 la Școala Internațională pentru	

	didactice la stagiile de formare organizate de Școala Internațională pentru Studierea Holocaustului/ Institutul YadVashem (Israel)		Educației și Cercetării	Internațională pentru Studierea Holocaustului/ Institutul YadVashem (Israel); Centrul Internațional de Training și Formare Profesională; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	Studierea Holocaustului / Institutul Yad Vashem (Israel) au fost contramandate din cauza pandemiei de COVID-19, fiind desfășurate în format online (a se vedea pct. 5).	
7.	Implementarea în învățământul general a curriculumului la disciplina opțională „Holocaust: istorie și lecții de viață”	Anual	Ministerul Educației și Cercetării	Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului; Centrul Internațional de Training și Formare Profesională; Misiunea OSCE Moldova; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	În vederea implementării Educației Holocaust în învățământul general au fost întreprinse acțiunile enumerate la pct. 2.3 din actualul raport, instituțiile de învățământ fiind libere să includă în oferta educațională a instituției predarea disciplinei opționale <i>Holocaust: istorie și lecții de viață</i> . Conform datelor din Sistemul Informațional de Management în Educație în anul curent de studii disciplina este studiată în 53 de instituții de învățământ din 25 de raioane/municipii (2105 de elevi organizați în 84 de clase).	În limita bugetului aprobat al instituțiilor de învățământ
8.	Desfășurarea „Săptămânii Memoriei Holocaustului” în instituțiile de învățământ general	Anual, în perioadă a 27-31 ianuarie	Ministerul Educației și Cercetării	Comunitatea Evreiască din Republica Moldova; Centrul Internațional de Training și Formare Profesională	Învățământul non-formal constituie o dimensiune importantă în învățământul general. În cadrul instituțiilor de învățământ general au fost desfășurate activități extrașcolare în vederea comemorării victimelor Holocaustului. În conformitate cu prevederile Hotărârii Parlamentului nr.210/2015 <i>Cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova</i> anual în cea de-a treia săptămână a lunii ianuarie, printr-o circulară a MECC (05/3-09/117/2021) în perioada 25 – 29 ianuarie a fost organizată <i>Săptămâna dedicată memoriei Holocaustului</i> , ce a inclus diverse activități de sensibilizare a comunității educaționale (clasele VII-XII) cu referire la Memoria Holocaustului: ore tematice, mese rotunde, lecții – conferințe, ateliere de lucru, expoziții de carte, expoziții de postere și desene, expoziții de foto și documente, concursuri de eseuri, vizionarea de filme documentare și artistice tematice, ateliere de discuții, vizionarea materialelor video cu amintirile prizonierilor din lagărele de concentrare și ghetou, recitaluri de poezii etc. În 23 de instituții de învățământ general din raionul Râșcani au fost desfășurate peste 80	Bugetul aprobat al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării

				<p>de activități educative: expoziții de cărți și postere, concursuri de eseuri „Memorie. Conștiință. Depășire”, „Holocaust – crima împotriva umanității”, „O zi în lagăr ...”, întâlniri cu rudele victimelor, vizite la muzeu, lecții-conferință, atelierul de discuții „Holocaust – amprenta amară a istoriei”, înscenarea compoziției literare „Trei păpuși” de Irit Abramski etc.</p> <p>În 19 instituții de învățământ din raionul Glodeni au fost desfășurate 82 de activități educative dedicate memoriei Holocaustului. Elevii claselor primare au participat la discuții cu genericul „Toleranța - temelia bunei înțelegeri”, „Acceptă-mă așa cum sunt”, Elevii claselor gimnaziale și liceale au participat la realizarea colecțiilor de fotografii și materiale documentare pentru expozițiile tematice, concurs de proiecte „Evreii din Basarabia”, au distribuit pliante informative, au pregătit articole și reportaje video cu amintirile martorilor Holocaustului, au participat la mese rotunde și conferințe tematice.</p> <p>Peste 7 000 de elevi din 32 de instituții de învățământ din raionul Criuleni au participat la activități educative tematice: ore tematice „Holocaustul – crimă împotriva umanității”, „Holocaustul în literatura universală”, „Toleranța nu naște violența”; careu de comemorare; vizionare de filme și dezbateri; ateliere de discuție; mese rotunde „Cu prețul vieții”, „Holocaustul – cea mai mare crimă a umanității”, „Holocaust – dreptul de a nu uita”, „Victimele Holocaustului”, „Ruperea cercului vicios”, „Promovarea toleranței și combaterea violenței”, „Poluarea morală și efectele ei asupra lumii în care trăiesc”, „Holocaustul moment de rememorare”, „Holocaust – cauze și consecințe”; concurs de eseuri „Holocaust: istorie și lecții de viață”, „Holocaustul în timpul celui de-a al Doilea Război Mondial”, „Holocaustul – cel mai cumplit genocid din istoria umanității”, „Holocaustul prin ochii de copil”, „Holocaustul – crimă împotriva umanității”, „Holocaust: istorie și lecții de viață!”, concursul de poezii „Vrem pace între popoare”; Joc intelectual „Ce? Unde? Când?”; expoziție de cărți, materiale documentare și fotografii pregătite de bibliotecari și consiliul elevilor; mesaje pentru rudele victimelor „Ne cerem iertare ...!” etc.</p> <p>În perioada 25-29 ianuarie 2021 în instituțiile de învățământ general din raionul Orhei au fost desfășurate un șir de activități dedicate „Săptămânii Memoriei”. Obiectivul cărora a fost sensibilizarea comunității educaționale cu privire la ororile unor politici de genocid aplicate asupra unor popoare și educarea sentimentelor de toleranță, nondiscriminare și respectare a diferențelor într-o lume multiculturală. Programul activităților a inclus expoziții tematice de fotografie istorică, documente, cărți cu genericul „Holocaust – Memorie. Istorie. Receptare.”, „Victimele Holocaustului din Republica Moldova”, „Dreptul la memorie”, „Holocaustul - trecutul dureros”, „Reflecții despre Holocaust”, discuții tematice în cadrul orelor de istorie, conferințe cu genericul: „În memoriam”, „Holocaustul – moment de rememorare a istoriei” în cl. a X-a -XII-a; vizionarea și discutarea filmelor documentare și artistice pe tema Holocaustului cu elevii cl. a VIII - XII-a; mese rotunde: „Holocaustul: Crime sau realizări ale științei”, „Crime împotriva umanității”, „Rasism, xenofobie, antisemitism – probleme ale lumii contemporane”, „Holocaust - uciderea omului de către om” etc.</p> <p>În cele 28 de instituții de învățământ general din raionul Anenii Noi în cadrul orelor de istorie și educație civică s-a discutat despre ororile fascismului. Elevii au realizat colaje</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>de imagini, expoziții de desene și fotografii cu genericul „Holocaust – tragedie, ce nu trebuie să se repete”. În toate instituțiile de învățământ s-au desfășurat discuții în baza filmelor documentare vizionate. Elevii au înscenat fragmente din romanul „Băiatul în pijamale cu dungii” etc.</p> <p>În instituțiile de învățământ din raionul Drochia au fost desfășurate mai multe activități de comemorare a victimelor Holocaustului: amenajare de panouri cu fotografii, ziare NU CRIMELOR, ore publice tematice, vizionare de filme și materiale documentare „Holocaustul. Istoria evreilor”. Elevii au fost sensibilizați/motivați să cerceteze diverse surse pentru a cunoaște evenimentele din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, au fost informați cu esența Holocaustului și manifestările lui în Basarabia și Transnistria; au condamnat acțiunile de genocid și alte atrocități realizate în lagărele de concentrare naziste, exprimându-și argumentat opinia; au elogiat pacea și valorile umane ce trebuie să predomină în lume, fiind contrapuse violenței războiului, morții.</p> <p>În cadrul Săptămânii memoriei Holocaustului în instituțiile de învățământ general din raionul Fălești au fost organizate și desfășurate peste 25 activități tematice: amenajarea panourilor informative în holul școlilor, cu imagini și mărturii ale victimelor Holocaustului; discuții în baza vizionării filmelor „Lista lui Schindler”, „Băiatul în pijamale cu dungii”; lecție prelegere „Specificul Holocaustului în spațiul românesc”; mese rotunde cu subiectul „Holocaust-lecție de viață”; „Holocaustul - dreptul la memorie”, „Holocaustul nu are naționalitate”; concurs de desene „Holocaust – lecții de viață și istorie”; TVC „Prin ISTORIE, spre VICTORIE”; teatralizare „Pe urmele pașilor pierduți”; vizionarea filmelor documentare; atelier de creație „Holocaust în istorie”; excursie ghidată la Muzeul raional „Lazăr Dubinovski”; dramatizarea unei secvențe din cartea „Vreau să zbor ca un fluture” de Naomi Morgenstern; expoziție de postere: „Fapte nemuritoare - Memorie eternă”; concurs de eseuri tematice „Holocaustul în Basarabia”; Vizionarea filmului artistic „Tatuatorul de la Auschwitz”, „Jurnalul Annei Frank”; lectura cărților „Un băiat pe lista lui Shindler” de Leo Leison, „Evadarea de la Auschwitz” de Joel C. Rosenberg; vizionarea filmului „Mirajul Dragostei”, discuții în baza filmului; expoziția online „Albumul unei familii” etc.</p> <p>În 36 de instituții de învățământ din raionul Edineț au fost desfășurate activități educative dedicate memoriei Holocaustului: emisiune radiofonică realizată de profesorii de istorie, „Holocaustul - pagina neagră în istoria umanității”, proiect educațional „Spune NU violenței trecutului”, mese rotunde, excursie la cimitirul evreiesc din or. Edinet, depuneri de flori la piatra funerară comemorativă, vizionarea de filme, ateliere de lucru, concurs de desene și eseuri și altele.</p> <p>În cadrul Săptămânii memoriei Holocaustului, în perioada 25-29 ianuarie 2021, în instituțiile de învățământ din raionul Ștefan Vodă s-au desfășurat diverse acțiuni de sensibilizare a elevilor față de prejudecăți și nedreptate, promovare a toleranței și combaterea rasismului, antisemitismului și altor forme de intoleranță. Pe parcursul acestei perioade au fost desfășurate circa 189 activități extracurriculare, la care au participat elevi, cadre didactice, părinți. Cu elevii claselor VIII-a s-au desfășurat mese rotunde cu genericul „Holocaustul e o atrocitate a istoriei”, „Holocaust, crime împotriva umanității” și altele. Diriginții de clasă au desfășurat cu elevii ore educative, „Să ne</p>	
--	--	--	--	---	--

					<p>amintim mereu... pentru a nu se întâmpla niciodată”, „Suferințele unei etnii”; elevii claselor IX au scris eseuri „Ce înseamnă pentru mine Holocaust”, „Rolul toleranței într-o societate democratică”; cu elevii claselor X-XII au fost organizate conferințe de presă „Holocaust - crima a umanității”, „Victimele Holocaustului”. Profesorii, elevii au elaborat postere documentare „Din istoria și civilizația evreilor. Holocaust”; bibliotecarii - expoziții de cărți, reviste, articole de ziar. În școli a fost expusă galeria cu lucrările elevilor dedicate memoriei Holocaustului - poezii, aplicații, gazete de perete cu genericul „Suferințele nu au etnii”; expoziții de desene, postere, fotografii, „Grozăviile războiului”. Cu elevii cl. X-XII s-a organizat vizionarea și discuția filmelor documentare „Copiii Holocaustului”, „Băiatul în pijama cu dungii” și altele. La 27 ianuarie 2021 în instituții a fost organizată comemorarea victimelor Holocaustului cu un minut de reculegere.</p> <p>În instituțiile de învățământ general din raionul Taraclia au fost organizate circa 25 de activități dedicate memoriei Holocaustului, promovării toleranței și combaterii rasismului și antisemitismului. Elevii claselor II - XII au participat la ateliere de discuții, ore educative, lecții-conferințe, concursuri de postere și desene și alte activități extracurriculare. În cadrul activităților educative au fost utilizate materiale oferite de Institutul Național pentru studierea Holocaustului „Elie Wiesel”, România, dar și alte platforme informaționale:</p> <p>https://trans-history.centropa.org/ro/expozitii/albumul-de-familie-moldovenesc-evreiesc/#.</p> <p>Передайте об этом детям вашим... История Холокоста в Европе 1933-1945. – Стефан Брухфельд, Пол А. Левин. М., 2001г. – 103 с.</p> <p>Сайт: http://www.ushmm.org. (Мемориальный музей Холокоста США) Статья: Дети во время Холокоста. 21.01.2013г.</p> <p>http://www.holocf.ru/facts/ Центр и фонд Холокост. Статья: Уроки, внеклассные мероприятия, проекты. Фото. 21.01.2013г.</p> <p>http://his.1september.ru/2002/40/4.htm Статья: Холокост. Тема для размышления. Авторы: Илья Альтман, Давид Полторак. 19.01.2013 г.</p> <p>http://www1.yadvashem.org/yv/ru/ Мемориальный комплекс Катастрофы и героизм еврейского народа. Статья: пособие для учащихся младших и средних классов: «Три куклы». 21.01.2013 г.</p> <p>http://www1.yadvashem.org/yv/ru/education/learning_environments/index.asp Статья: Виртуальные учебные проекты. «Дети в гетто» 21.01.2013 г.</p> <p>https://www.yadvashem.org/ru/education/educational-materials/lesson-plans/three-dolls.html</p>	
9.	Organizarea unor vizite de documentare și schimb de experiență în alte țări pentru preluarea celor mai bune practici de studiere și predare a temelor legate de fenomenul Holocaustului	Periodi c	Ministerul Educației și Cercetării	Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului; Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile	Nu au fost organizate (condiții de pandemie)	

				<p>Omului; Misiunea OSCE Moldova; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova</p>		
2. Cultivarea memoriei Holocaustului						
Obiectivul: Cultivarea memoriei Holocaustului și a culturii toleranței și păcii în vederea combaterii antisemitismului și xenofobiei						
10.	<p>Organizarea și desfășurarea unor manifestații solemne cu prilejul Zilei internaționale de comemorare a victimelor Holocaustului, inclusiv prin organizarea unor mitinguri-recviem și păstrarea unui minut de reculegere în memoria victimelor Holocaustului</p>	<p>Anual, 27 ianuarie</p>	<p>Agenția Relații Interetnice; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene</p>	<p>Comunitatea Evreiască din Republica Moldova; Comunitatea romilor din Republica Moldova</p>	<p>Cu prilejul Zilei internaționale de comemorare a victimelor Holocaustului, în temeiul Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 210/2015 privind marcarea „Zilei de comemorare a victimelor Holocaustului” în mai multe localități din Republicii Moldova au fost organizate și desfășurate miting-uri requiem, depunerea de flori și acțiuni de sensibilizare. Astfel, la monumentul Victimelor fascismului din Chișinău a avut loc „Miting requiem” care a întrunit înalți oficiali de stat, reprezentanți ai organizațiilor internaționale și misiunilor diplomatice, membri ai comunității evreiești și rome.</p> <p>De asemenea, a avut loc evenimente comemorative cu depunerea de flori și aprinderea lumânărilor la Memorialul Victimelor ghetoului și la Mormântul frățesc al victimelor Holocaustului în or. Rîbnița, aprinderea lumânărilor și ceremonia de comemorare a victimelor Holocaustului la Sinagoga Comunității Evreiești din Republica Moldova, depunere de flori la monumentul comemorativ al evreilor din Sculeni, distribuirea pliantelor de sensibilizare „Ziua comemorării martirilor și eroilor Holocaustului” în or. Drochia, inaugurarea Panoului informativ la Monumentul Victimelor Holocaustului din orașul Cahul, depunere de flori la monumentul martirilor „Victimelor Holocaustului” din orașul Dubăsari, depunere de flori la monumentul „Victimelor Holocaustului” din orașul Tiraspol, depunere de flori la mormintele de la Cimitirul evreiesc din Orhei și aprinderea lumânărilor comemorative, depunere de flori și ceremonia de comemorare la Cimitirul evreiesc din or. Soroca.</p> <p>De asemenea, în instituțiile de învățământ general, profesional-tehnic și superior au fost organizate și desfășurate activități de comemorare cu păstrarea unui minut de reculegere în memoria victimelor Holocaustului.</p> <p>Evenimentele comemorative au fost pe larg reflectate în mass-media: https://mec.gov.md/ro/content/secretarul-de-stat-natalia-griu-participat-la-mitingul-recviem-de-comemorare-victimelor https://newsmaker.md/ro/miting-requiem-dedicat-comemorarii-victimelor-holocaustului-live-nm/ https://sputnik.md/20210126/Comemorarea-victimelor-Holocaustului-Programul-saptamanii-memoriei-33378891.html https://omg.md/40773-v-kishineve-proshel-miting-rekviem-v-pamyat-o-zhertvah-holokosta.html https://esp.md/ru/sobytiya/2017/01/31/v-belcah-proshyol-miting-rekviem-v-pamyat-o-zhertvah-holokosta</p>	<p>82 080 lei din bugetul aprobat al MECC</p>

					https://rtr.md/news/102161981/	
11.	Organizarea și desfășurarea „Săptămânii Memoriei Holocaustului”, inclusiv prin organizarea unor conferințe, mese rotunde și seminare privind fenomenul Holocaustului	Anual, 27-31 ianuarie	Agenția Relații Interetnice; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Muzeul Național de Istorie a Moldovei; Biblioteca Națională a Republicii Moldova	Misiunile diplomatice și reprezentanțele organizațiilor internaționale; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova; Comunitatea romilor din Republica Moldova; Organizația „Memoria”	<p>În contextul marcării „Zilei comemorării victimelor Holocaustului”, anual se organizează și se desfășoară „Săptămâna memoriei”, tradițional marcată în Republica Moldova cu acțiunile care au drept scop sensibilizarea tinerilor generații față de prejudecăți și nedreptate, promovarea toleranței interetnice în societate multiculturală și contribuirea la prevenirea și combaterea rasismului, antisemitismului și altor forme de intoleranță.</p> <p>Astfel, în perioada 25 – 31 ianuarie 2021 în mai multe localități ale țării au fost desfășurate un șir de evenimente dedicate comemorării victimelor Holocaustului, organizate în format mixt sau online. Programul „Săptămânii memoriei” a inclus mai multe activități tematice: ceremonii de depunere de flori la monumentele dedicate victimelor Holocaustului situate în diferite orașe și sate ale republicii, conferințe, mese rotunde, proiecții de filme documentare, spectacole, expoziții foto-documentare, concursuri, lecții, excursii virtuale, excursii ghidate, forumuri pentru elevi, studenți și publicul larg etc.</p> <p>La 26 ianuarie Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, în colaborare cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Agenția Relații Interetnice, Comunitatea Evreiască din Republica Moldova și Comunitatea Romilor din Republica Moldova a organizat, în format online, Masa rotundă dedicată Zilei Naționale și Internaționale de Comemorare a Victimelor Holocaustului. La eveniment au participat deputați ai Parlamentului Republicii Moldova, reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, reprezentanți ai misiunilor diplomatice acreditate în Republica Moldova, mediu academic, cadrele didactice și liderii organizațiilor etnoculturale. În cadrul celor trei sesiuni de lucru ale mesei rotunde, reprezentanții instituțiilor de resort și ai organizațiilor nonguvernamentale au discutat despre: importanța comemorării Holocaustului la nivel național și internațional; cultivarea memoriei victimelor Holocaustului în domeniul educației și culturii și consolidarea legislației naționale privind contracararea negării Holocaustului, combaterea antisemitismului și altor fenomene negative motivate de ură.</p> <p>La 29 ianuarie 2021 pe platforma online s-a desfășurat o masă rotundă „Holocaustul memorie vie a omenirii” organizată de Agenția Relații Interetnice cu participarea reprezentanților administrației publice centrale și locale, Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, Oficiului Avocatului Poporului, reprezentanților Misiunii OSCE în Moldova, liderii organizațiilor etnoculturale.</p> <p>La inițiativa ARI au fost realizate și oferite spre vizionare materialele video „Holocaust: o Lecție a Trecutului pentru Prezent” și „Holocaust: memorie vie a omenirii”.</p> <p>De asemenea, a fost editat buletinul informativ „Holocaustul - file triste din istoria umanității”.</p> <p>Alte activități semnificative organizate în cadrul „Săptămânii Memoriei” includ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • expoziție tematică „Holocaust: Nimicirea. Salvarea. Eliberarea”, la care au fost invitați reprezentanți ai comunităților evreiești, rom și altor comunități etnice. • expoziție de documente și cărți „Holocaust: durerea inimilor noastre”, organizată cu sprijinul Bibliotecii „I. Mangher”. 	În limita bugetului instituțiilor, ARI - 10 mii. din bugetul

				<ul style="list-style-type: none"> • expoziție „Simone Samuele Spritzman. Un evreu supraviețuitor al Auschwitzului de la Chișinău la Parma”, expusă în cadrul Centrului-muzeu „Memoria Holocaustului și Toleranța Interetnică”. • Conferința internațională ESJF: Mapping and Protecting Moldova’s Jewish Cemeteries. • lansarea pe platforma facebook a Comunității Evreiești din Republica Moldova a proiectului-video: Istoria „dreptilor între popoare” din Basarabia. • Expoziția „Holocaust – infernul tăcerii” vernisată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova. • Expoziția foto-documentară „Drepti între popoare” desfășurată în Muzeul Național de Istorie a Moldovei. • Inaugurarea expoziției „Holocaust: Nimicirea. Salvarea. Eliberarea” a avut loc la Universitatea de Stat din Moldova. <p>Posturile de televiziune și mass-media au difuzat materiale informative și evenimentele dedicate victimelor Holocaustului.</p> <p>De asemenea, în temeiul circularei Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, în perioada 25 – 31 ianuarie, în instituțiile de cultură au fost desfășurate diverse activități de sensibilizare cu privire la consecințele Holocaustului. În muzee și biblioteci au fost desfășurate activități dedicate cultivării memoriei Holocaustului, realizând expoziții de fotografii și documente, expoziții de cărți și mese rotunde etc. De asemenea, în temeiul circularei Ministerului Educației, Culturii și Cercetării instituțiile teatrale au inclus în repertoriul spectacole tematice, oferind și bilete gratuite la unele spectacole. Instituția Publică Teatrul Național de Stat „Vasile Alecsandri” din Bălți a prezentat spectacolul „Concertul condamnaților”, oferind bilete gratuite Centrului evreiesc de binefacere „Hăsăd Iaaco” din Bălți.</p> <p>Muzeul raional de Istorie din raionul Fălești a vernisat expoziția foto-documentară „Holocaustul: istorie și lecții de viață”, de asemenea, în parteneriat cu LT „Ion Creangă” din Fălești a fost organizată masa rotundă cu genericul „Condamnăm antisemitismul, promovăm toleranța”. Muzeul Național de Istorie și Etnografie „Anatol Candu” din Văsieni a vernisat expoziția de documente și poze din arhiva muzeului.</p> <p>Muzeul raional de Istorie și Etnografie din Leova a desfășurat lecție publică cu genericul „Holocaustul o tragedie a umanității” și expoziție „Holocaust în fotografie și literatură”.</p> <p>În scopul sensibilizării tinerilor cu privire la consecințele negative ale intoleranței, rasismului, antisemitismului, xenofobiei Muzeul de Istorie și Etnografie Sculeni din raionul Ungheni în parteneriat cu IP Liceul Teoretic Sculeni au desfășurat seminarul: „Holocaustul - o tragedie a secolului XX. Aspecte ale Holocaustului din Sculeni” expoziție de fotografii și postere tematice „27 Ianuarie 2021 - Ziua internațională a comemorării victimelor Holocaustului”, concurs de eseuri cu tema: „Holocaustul - niciodată din nou!”, vizită și depunere de flori la monumentul comemorativ al evreilor din Sculeni.</p> <p>Muzeul Raional de Istorie și Etnografie Telenești a organizat și desfășurat mai multe</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>activități: expoziția temporară pe tema: <i>Теленеитская улица</i>, comunicări cu tânăra generație în memoria Holocaustului evreiesc din Telenești, vernisajul expoziției temporare de fotografii și materiale cu genericu: <i>Albumul Familiei Moldo-Evreiești</i>, desfășurarea lecțiilor de istorie în muzeu, publicarea materialului în ziarul regional „Cuvântul” și pe pagina oficială facebook despre organizarea și desfășurarea Săptămânii Holocaustului la Muzeul din Telenești.</p> <p>De asemenea, în temeiul circularei Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în instituțiile de învățământ-profesional tehnic și în instituțiile de învățământ superior, în perioada 25 – 29 ianuarie, au fost desfășurate peste 220 de activități educative și de sensibilizare dedicate „Săptămânii Memoriei Holocaustului”.</p> <p>În Școala Profesională din or. Vulcănești profesorii și elevii au elaborat postere și panouri informative tematice „Memoria fără prescripție”, „Amintiți-vă, nu uitați”, de asemenea, au fost desfășurate ore educative „Holocaust – memoria generațiilor”, a fost organizat concursul de desene „Groaza Holocaustului prin ochii copiilor” și alte activități.</p> <p>În contextul marcării „Săptămânii memoriei Holocaustului” în Școala Profesională nr.3 din mun. Bălți au fost promovate ore educative tematice în toate grupele de elevi și depunere de flori la monumentul victimelor Holocaustului din municipiul Bălți, de asemenea, în biblioteca școlii a fost organizată expoziția tematică.</p> <p>În Școala Profesională din Nisporeni au fost desfășurate un șir de activități dedicate „Săptămânii memoriei Holocaustului” pentru elevii anului I, II, III: expoziții de carte, flashmob: „14 lucruri despre lagărul de la Auschwitz”, ore publice de dirigenție „Toleranță în aspectele etnice, sociale, culturale”, „Marturii despre Holocaust”, masă rotundă „Ce a fost Holocaustul?”, proiecție de filme tematice și reflexii, dezbateri „Cultura toleranței umane”, atelier de formare „Toleranță versus intoleranță”.</p> <p>Elevii Colegiului politehnic din Bălți, Școlii profesionale nr. 5 din Chișinău, Colegiului de medicină din Orhei, Colegiului de medicină din Bălți, Colegiului Agroindustrial din Ungheni, Colegiului Național de Comerț al ASEM, Școlii Profesionale din or. Cupcini, Școlii profesionale nr. 6, Centrului de Excelență în Medicină și Farmacie „Raisa Pacalo”, Centrului de Excelență în Horticultură și Agricultură din Țaul, Centrului de Excelență în Educația Artistică, Colegiului de Medicină din Ungheni, Școlii profesionale din Ungheni, Școlii profesionale nr.4 și nr.3 din Bălți, Școlii profesionale Hâncești, Școlii profesionale Rezina au fost implicați în diverse activități instructiv-educative: elaborarea buletinelor informative „Holocaustul - file triste din istoria umanității”, participarea la discuții în cadrul orelor tematice, distribuirea pliantelor informative „Holocaust-cauze și consecințe”, seri de lectură, mese rotunde, concursuri de desene, expoziții de postere, expoziția de fotografii, mese rotunde „Holocaustul - o pagină tragică pe teritoriul Basarabiei”, ateliere de lucru „Holocaustul în Moldova - dreptul la memorie”, concursuri de eseuri, expoziții de fotografii, proiecții de filme și dezbateri tematice etc.</p> <p>În cadrul Colegiului Tehnic Feroviar din Bălți au fost realizate peste 10 activitățile care</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>au avut drept scop de a-i educa pe elevi în spiritul cunoașterii, aprecierii, al respectului față de principiile și valorile democratice, acceptării pluralismului, diversității, promovării toleranței.</p> <p>În cadrul Centrului de Excelență în Economie și Finanțe au fost organizate peste 25 de activități tematice, ore educative, elevii au elaborat și distribuit pliante și postere cu tema: „Comemorarea victimelor Holocaustului”, discuții în baza filmelor, vizionarea documentarului SHOAH, participarea la conferințe și mese rotunde dedicate memoriei Holocaustului.</p> <p>În Centrul de excelență în industria ușoară din Chișinău au fost desfășurate ore educative, excursii la Biblioteca Națională, unde a fost vernisată expoziția cu genericul „Holocaust - infernul tăcerii”, masa rotundă cu genericul: „Holocaust - coloana tăcerii”, proiecție de filme etc.</p> <p>În cadrul Colegiului „Gheorghe Asachi” din or. Lipcani au fost organizate peste 10 activități: masa rotundă „Holocaustul – lecție a trecutului pentru prezent”, conferință „Holocaustul – fila neagră a istoriei sec. XX”, concurs de eseuri, miting de comemorare și depunerea de flori la cimitirul evreiesc din or. Lipcani, atelier de discuții în baza marturiilor ale locuitorilor or. Lipcani etc.</p> <p>Elevii colegiului „Mihai Eminescu” din or. Soroca au pregătit expoziții de postere și gazete de perete dedicate memoriei Holocaustului, au vizionat secvențe video din arhivele istorice cu mărturisirile jertfelor Holocaustului, au participat la activitatea extracurriculară „Rolul femeii în istorie, drama femeilor în perioada Holocaustului” etc.</p> <p>În cadrul Centrului de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale au fost desfășurate ore de dirigenție dedicate comemorării victimelor Holocaustului. S-a desfășurat seminarul cu tema „Holocaustul oglindit în literatura artistică”, a fost organizată expoziția tematică de carte cu tema „Victimele Holocaustului”, de asemenea a fost difuzat mesajul radiofonic cu tema: „Holocaustul - amprentă amară în istorie” și proiecție de filme documentare cu tema „Holocaustul în Basarabia”. Elevii au participat la concursul de eseuri „Holocaustul istorie și lecție de viață”.</p> <p>Peste 500 de elevi și cadre didactice ai colegiului „Mondostud-Art” din mun. Chișinău au participat la organizarea și desfășurarea activităților dedicate memoriei Holocaustului: masa rotundă „Holocaustul un avertisment al istoriei”, ore publice „Ghetoul din Basarabia 1941-1942”, vizionarea filmului „Mărturii despre Holocaust” etc.</p> <p>În perioada 25 – 29 ianuarie 2021 elevii Școlii profesionale nr. 7 din Chișinău și Colegiului Tehnic al UTM au participat la 12 activități tematice: concursuri de eseuri, recitaluri de poezii, elaborarea de postere tematice, vizionarea filmelor etc.</p> <p>În cadrul Școlii Profesionale din Rîșcani în parteneriat cu biblioteca raională au fost organizate peste 10 activități consacrate Săptămânii Memoriei: expoziția de carte, foto, imagini, lecții tematice, vizionarea filmelor documentare, oră informativ-istorică, concurs de eseuri etc.</p> <p>În Colegiul Agroindustrial din Rîșcani Ziua comemorării victimelor Holocaustului a fost marcată prin desfășurarea orei educative cu genericul „Dreptul la memorie” prin anunțarea unui moment de reculegere în memoria victimelor Holocaustului, vizionarea</p>	
--	--	--	--	---	--

					<p>filmelor artistice și filmelor documentare tematice: „Holocaustul” și „Infernul de la Auschwitz” și discuții în baza acestuia, vernisarea expoziției-concurs de lucrări ale elevilor în sala de festivități „Tragedia Holocaustului a atins și Moldova” consacrată ororilor Holocaustului din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Organizarea și desfășurarea conferinței online cu tema „Între anii 1941 – 1945, în Moldova au fost omorâți aproape 300 de mii de evrei ...”, inaugurarea expoziției de carte în sala de lectură, având la bază genericul „Istoria ne scrie cu litere de sânge”, organizarea și desfășurarea unei companii de informare consacrată tragediei Holocaustului prin editarea și distribuirea, inclusiv și online, a pliantelor și a ediției speciale a gazetei locale „Trandafir”.</p> <p>Evenimentele dedicate Zilei Internaționale de comemorare a victimelor Holocaustului au fost organizate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și instituțiile din subordine, Agenția Relații Interetnice, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene în colaborare cu autoritățile locale, Comunitatea Evreiască din Republica Moldova din Republica Moldova, comunitatea romilor, Misiunea OSCE din Republica Moldova, instituțiile de cultură și învățământ, centrele de tineret, posturile de televiziune, radio și mass-media online.</p> <p>Calendarul evenimentelor desfășurate în cadrul Săptămânii comemorării victimelor Holocaustului a fost postat pe site-ul instituțiilor: https://mecc.gov.md/sites/default/files/program_-_saptamana_memoriei_2021_final_1.pdf http://ari.gov.md/ro/content/programul-evenimentelor-dedicat-comemor%C4%83rii-victimelor-holocaustului</p>	
12.	Organizarea și desfășurarea în cadrul bibliotecilor publice a unor expoziții de cărți, prezentări de carte, întâlniri cu autorii etc. pentru cultivarea memoriei Holocaustului	Periodic	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; autoritățile administrației publice locale; bibliotecile	<p>Uniunile de creații; Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei; Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova</p> <p>de creații; Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei; Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova</p>	<p>Pe parcursul anului bibliotecile publice au organizat și desfășurat mai multe activități dedicate memoriei Holocaustului în contextul marcării Zilei Internaționale de comemorare a victimelor Holocaustului, „Săptămânii memoriei Holocaustului”, „Zilei Toleranței” etc.: expoziții tematice, întâlniri cu martorii, vizionarea filmelor cu amintirile victimelor fascismului, discuții publice, conferințe, mese rotunde, ateliere de discuții, ateliere de lectură etc.</p> <p>Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în parteneriat cu instituțiile de învățământ general a organizat un șir de evenimente publice desfășurate în format mixt și online: lecții publice „Ghetoul din Chișinău. Să nu uităm și să nu se repete.”, ateliere de discuții «Хроника черных дней» etc.</p> <p>În Biblioteca Publică raională „Valeriu Matei” din Leova a avut loc prezentarea de carte „Băiatul cu pijamaua în dungii” de John Bozne, precum și vizionarea filmului biografic „Anne Frank: The Whole Story” (2001).</p> <p>În 20 de biblioteci publice teritoriale din raionul Rezina au fost desfășurate peste 60 de activități dedicate „Săptămânii memoriei Holocaustului”. Publicul larg a vizitat expozițiile tematice, a participat la discuții publice, a vizionat filme documentare și artistice tematice. Informația cu privire la desfășurarea activităților a fost reflectată pe rețelele de socializare a instituțiilor de cultură.</p> <p>În bibliotecile publice din raionul Soroca au fost organizate expoziții tematice de fotografii, documente și cărți, au fost desfășurate recitaluri de poezii și lecții publice,</p>	În limita bugetului instituțiilor

					<p>dezbateri și ore educative. În ediția periodică a Ziarului Nostru publicarea a 2 articole „Și despre ei a uitat Dumnezeu”, „Legenda despre Bucur”, Nicolae Bulat, directorul Muzeului de istorie și etnografie din Soroca.</p> <p>În perioada 25 -29 ianuarie 2021 în sala de expoziții a bibliotecii publice raionale „Julian Filip” din Drochia a fost vernisată expoziția tematică „Victimele Holocaustului – pagini durute de istorie”, s-a desfășurat campania de sensibilizare a comunității, interviuri stradale cu tematica „Ce cunoașteți despre Holocaust?” realizate cu voluntarii bibliotecii publice, care au interviuat trecătorii și au distribuit pliante informative. Filmulețul realizat a fost postat pe pagina de FB a bibliotecii publice raionale. A fost desfășurată conferință online „Comemorarea Holocaustului și combaterea anti-semitismului contemporan”, cu participarea profesorilor de istorie, bibliotecarilor și elevilor din clasele liceale din liceele orașului Drochia, în incinta bibliotecii raionale din orașul Drochia elevii au fost invitați la întâlniri cu istoricul Alexandru Bobeica. În această perioadă bibliografii au colectat informația relevantă și au confecționat un album la Fablab Drochia, dedicat comemorării victimelor Holocaustului „Pagini de mărturie”. Albumul conține imagini, poze, fotografii ale acelei perioade și mărturiile victimelor Holocaustului, cu istorii povestite de cei rămași în viață, băștinași din localitățile raionului Drochia.</p>	
13.	Definitivarea procedurii juridice privind alocarea spațiului destinat pentru sediul Muzeului de istorie a evreilor din Republica Moldova	2021-2024	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Muzeul Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	<p>În contextul avansării pe subiectul clarificării aspectelor de funcționare a Muzeului de istorie a evreilor, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a demarat acțiuni de coordonare și a oferit o platformă de discuții între autoritățile naționale și Comunitatea Evreiască din Republica Moldova: 1) 19 februarie 2021 - întrevedere cu Comunitatea Evreiască din Republica Moldova; 2) 24 februarie 2021 - întrevedere cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; 3) 19 martie 2021 - vizita în teren la biblioteca I. Manger și întâlnirea cu Președintele Comunității Evreiești Alexandr Bilinkis; 4) 1 iunie 2021 – întrevedere cu directoratul Comunității evreiești și MECC; 5) 22 octombrie 2021 – întrevedere sub auspiciile MAEIE între Președintele Comunității Evreiești din Moldova și Ministrul Culturii. Cadrul discuțiilor a cuprins relevarea aspectelor problematice în vederea identificării unui sediu pentru Muzeul de istorie a evreilor, cu expunerea opțiunilor și acțiunile premergătoare soluționării elementelor divergente Comunitate evreiască – MC – Autoritățile municipale Chișinău. Discuțiile în format extins au permis, într-un final, stabilirea unui cadru de dialog constructiv între Ministerul Culturii – Comunitatea Evreiască din Republica Moldova.</p>	
14.	Reabilitarea, amenajarea și cercetarea cimitirului evreiesc din municipiul Chișinău, str. Milano, 1, filiala Muzeului de istorie a evreilor din Republica Moldova, și includerea acestuia în traseele turistice	2021-2024	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția de Inspectare și Restaurare	Primăria municipiului Chișinău; Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a	<p>Pe parcursul anului 2021 au fost realizate mai multe activități ce țin de întreținerea și asigurarea securității Cimitirului evreiesc: a fost elaborat dosarul cadastral pentru entitatea Cimitirului evreiesc, dosarul a fost depus la Primăria mun. Chișinău pentru obținerea documentelor permise pentru efectuarea lucrărilor de conectare a Cimitirului la rețeaua de canalizare și aprovizionare cu apă; a fost reparat gardul din piatră; au fost restaurate 48 monumente funerare, vandalizate în octombrie-decembrie 2020; au fost achiziționate 8 camere de supraveghere și instalate pe porțiunile de gard cu risc avansat de pătrundere; s-au efectuat lucrări de întreținere, salubritate (defrișarea arborilor uscați,</p>	În limita bugetului instituțiilor

	internaționale		a Monument elor	Moldovei; Agenția de Investiții; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	cosirea vegetației ierboase, degajarea terenului de frunze, gunoi și evacuarea acestora; lucrări de conectare a sistemului de supraveghere video la rețeaua electrică existentă; lucrări de amenajare a teritoriului Cimitirului (aleea centrală); au fost procurate utilaje pentru întreținerea terenului cimitirului: mașină de tuns iarba (pe benzină) ; motocoasă cu set de cuțite . În rezultatul evaluării monumentelor funerare cu valoare memorială, istorică, artistică din cadrul cimitirului (sectorul 6), a fost întocmit <i>Registrul monumentelor funerare</i> . A fost întocmită lista personalităților marcante de origine evreiască din istoria și cultura Republicii Moldova (36 de persoane, care au activat în domeniul științei, literaturii, culturii, teatrelor, muzicii, arhitecturii, medicinei, arheologiei etc.) Se lucrează asupra studiului de documentare privind istoricul Cimitirului evreiesc „Trecut și prezent”. A fost efectuat un studiu detaliat privind sărbătorile religioase, tradițiile și ritualurile poporului evreiesc, acestea fiind structurate pe două categorii: sărbători provenite din Tora și sărbători provenite din instituția Rabinică.	
15.	Cercetarea cimitirelor evreiești din Republica Moldova în vederea protejării patrimoniului istoric și cultural al poporului evreu (cu includerea monumentelor semnificative din punct de vedere istoric și arhitectural în Registrul monumentelor ocrotite de stat)	2021-2024	Autoritățile administrației publice locale; Agenția de Inspectare și Restaurare a Monument elor	Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei; Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor a inițiat procesul de studiere, cercetare și analiză a surselor bibliografice, de arhivă și a informațiilor existente, identificarea cimitirelor evreiești care vor fi propuse pentru protecție.	În limita bugetului instituțiilor
16.	Elaborarea și publicarea, în limbile română, rusă și engleză, a unui ghid/îndrumar istorico-turistic al obiectivelor istorice și culturale ale poporului evreu din Republica Moldova	2021-2024	Agenția de Investiții; Agenția de Inspectare și Restaurare a Monument elor	Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei; Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Comunitatea	Agenția de Investiții din Republica Moldova prin activitățile sale de promovare a ofertei turistice naționale susține promovarea memoriei Holocaustului prin includerea obiectivelor turistice dedicate evreilor în oferta turistică de țară care este prezentat la forumuri, mese rotunde, precum și alte evenimente importante. Astfel, în 2021 au fost realizate următoarele activități: 1. Includerea în prezentarea de țară a obiectivelor turistice legate cu istoria poporului evreu în Republica Moldova – Cimitirul evreiesc din Chișinău și promovarea acestuia la evenimentele locale/naționale internaționale. 2. Includerea obiectivelor turistice legate de istoria evreilor în video de promovare a Republicii Moldova ca destinație turistică, categoria „Istorie” -Vadul lui Rașcov - https://www.youtube.com/watch?v=vYGJsgYWIBo 3. Promovare pe site-ul oficial al Agenției de Investiții „Invest Moldova” a produsului multiethnic din Republica Moldova dintre care sunt și evreii -	În limita bugetului instituțiilor

				Evreiască din Republica Moldova; Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei	https://invest.gov.md/ro/touristic-offer/ ; 4. Includerea pe hartă #Neam Pornit la categoria „Istorie și religie” a obiectivelor legate de istoria evreilor (Sinagoga evreiască din satul Rașcov, Cimitirul Evreiesc din Călărași, Cimitirul Evreiesc din Chișinău) - https://neampornit.map.md/	
17.	Organizarea pentru elevi și cadre didactice a unor tururi ghidate prin locurile legate de istoria Holocaustului din municipiul Chișinău și alte localități din Republica Moldova	Periodic	Agencia de Investiții	Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei; instituțiile de învățământ general; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova; Centrul cultural evreiesc „KEDEM”; Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei	Condițiile de pandemie nu permit realizarea acțiunii.	
18.	Organizarea și desfășurarea unor manifestații privind comemorarea genocidului romilor în anii celui de-al Doilea Război Mondial	Anual, în data de 2 august - Ziua Europeană de Comemorare a Holocaustului	Agencia Relații Interetnice; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Uniunea Internațională a Romilor; Reprezentanța Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova; Biroul OSCE pentru Instituții	În temeiul circularei Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (nr. 05/3-09/3609; nr. 05/3-09/3608) cu privire la marcarea Zilei Europene de Comemorare a Holocaustului împotriva romilor, în perioada 2 - 3 august 2021, în muzee, biblioteci și centre de tineret au fost organizate și desfășurate activități educative, campanii de sensibilizare cu privire la activități de comemorare a genocidului romilor în anii celui de-al Doilea Război Mondial, mese rotunde și alte acțiuni cu tematică specifică. Activitățile au avut drept scop creșterea gradului de conștientizare a Holocaustului împotriva romilor și promovării dialogului interetnic în rândul tinerilor. Activitățile de comemorare au fost organizate în format online sau mixt cu respectarea strictă a măsurilor de sănătate publică și condițiilor de siguranță sanitară în contextul pandemiei COVID-19. Astfel, în incinta Casei-Muzeu „A. S. Pușkin” au fost prezentate comunicările tematice ale reprezentanților Institutului Patrimoniului Cultural și Asociației scriitorilor ruși. De	În limita bugetului instituțiilor

			<p>Democratice și Drepturile Omului; Consiliul Europei; Comunitatea Romilor din Republica Moldova</p>	<p>asemenea, elevii și studenții au evoluat cu un program muzical-literar dedicat Zilei Europene de Comemorare a Holocaustului. În bibliotecile din Briceni, Corjeuți, Tabani, Lipcani au fost vernisate expoziții de carte, discuții, ore informative, cu genericul - „Promovăm memoria holocaustului, culturii, toleranței, combaterii rasismului”, la care au participat peste 120 de vizitatori.</p> <p>În perioada 2-3 august bibliotecile publice teritoriale din raionul Sângerei au fost desfășurate peste 17 activități de Ziua Europeană de Comemorare a Holocaustului cu participarea a peste 570 de persoane: expoziții de documente și fotografii „Holocaust - lacrimi și durere”, „Holocaustul - suflete rănite”, vizionarea filmelor documentare, mărturii ale supraviețuitorului, masă rotundă, dezbateri cu genericul „Recunoașterea de către UE a genocidului împotriva romilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. În Centrul Raional de tineret din Sângerei peste 30 de tineri au participat la o activitatea educativă cu genericul „Comemorarea genocidului romilor în anii celui de-al Doilea Război Mondial”.</p> <p>În muzeele din raionul Fălești au fost organizate activitățile de comemorare a genocidului romilor: masa rotundă și vizionarea filmului „Holocaustul din Basarabia” la care au participat peste 45 de persoane.</p> <p>În Muzeul de Istorie și Etnografie a satului Speia au fost organizate 3 activități educative cu participarea a peste 50 de elevi din clasele a VI, VII și VIII.</p> <p>În Muzeul de Istorie și Etnografie Gura Bîcului din raionul Anenii Noi a fost organizată expoziția de fotografii cu genericul „Holocaustul romilor”, s-au desfășurat excursii prin expozițiile muzeului care reamintesc calvarul trecutului. La 3 august a fost desfășurată masa rotundă cu familia Ciunea și familia Pitu - discuții și amintiri amare.</p> <p>În perioada 2-3 august în Centrul de Excelență în Industria Ușoară a pregătit expoziția „Holocaustul: realitatea dură” și panoul informativ „Răpiți de ghetou. Cum erau exterminați evreii și romii”. Astfel, părinții și candidații la admitere au fost familiarizați cu tragedia genocidului.</p> <p>În Muzeul de Istorie și Etnografie și bibliotecile din or. Soroca au fost desfășurate un șir de activități: postarea articolelor pe paginile bibliotecilor și muzeului, desfășurarea orei educative în cadrul programului „Vacanța veselă”, prezentarea „O amintire peste ani”, discuții tematice cu genericul „O istorie durută” etc.</p> <p>Muzeul de Istorie și Etnografie din satul Mereni, raionul Anenii Noi, în colaborare cu Primăria, biblioteca și Liceul Teoretic Emil Nicula din Mereni, a organizat o Masă rotundă cu genericul „Comemorare pentru cunoaștere reciprocă și integrare în comunitatea locală” cu participarea primarului, profesorilor, elevilor etc.</p> <p>În bibliotecile din raionul Rîșcani au fost desfășurate 7 acțiuni educative și de sensibilizare cu privire la tragedia genocidului și consecințele acestora cu participarea a peste 70 de persoane.</p> <p>În bibliotecile și muzeele din raionul Taraclia au fost desfășurate peste 17 activități dedicate Zilei Europene de Comemorare a Holocaustului: ore informative, mese rotunde, vizionarea filmelor și dezbateri tematice, excursii și expoziții virtuale, flashmob-uri online, difuzarea spoturilor video etc.</p> <p>La inițiativa comunității roma în incinta Parlamentului Republicii Moldova a fost</p>	
--	--	--	---	---	--

					<p>organizată masa rotundă dedicată Zilei de comemorare a genocidului romilor în anii celui de-al Doilea Război Mondial. La eveniment au participat deputați în Parlamentul Republicii Moldova, reprezentanți ai Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, ai Primăriei mun. Chișinău, reprezentanți ai Biroului OSCE, mediatorii comunitari și liderii organizației rome. Una din subiectele discutate a fost instalarea monumentului de comemorare a romilor în urma represiunilor și execuțiilor în masă din perioada celui de-al II-lea Război Mondial.</p> <p>De asemenea, la invitația Coaliției „Vocea Romilor”, Agenția Relații Interetnice a participat la acțiunea de Sensibilizare a Opiniei Publice „Nu (ne) permitem să dăm uitării... Ignorarea Holocaustului împotriva Romilor – crimă împotriva umanității!”, desfășurată la data de 2 august.</p>	
19.	<p>Organizarea și desfășurarea unor manifestații cu prilejul Zilei Internaționale a Toleranței, proclamată la 16 noiembrie 1995 de către Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, în scopul difuzării mesajului toleranței și culturii păcii între cetățeni, în cooperare cu instituțiile educaționale, organizațiile neguvernamentale, asociațiile etnoculturale și cu mass-media</p>	<p>Anual, 16 noiembrie</p>	<p>Agenția Relații Interetnice; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</p>	<p>Consiliul Audiovizualul ui; ONG-urile și comunitățile etnoculturale; Reprezentanța Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova; Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului</p>	<p>Cu prilejul Zilei Internaționale a Toleranței, proclamată la 16 noiembrie 1995 de către ONU, Agenția Relații Interetnice a organizat masa rotundă „Toleranța – parte integrantă a respectării drepturilor și libertăților omului”.</p> <p>La lucrările mesei rotunde au participat deputați ai Parlamentului Republicii Moldova, reprezentanții autorităților publice centrale și locale, Oficiul Avocatului Poporului, Misiunea OSCE în Moldova, experți și membrii comunităților etnice din Republica Moldova. Invitații au discutat aspectele promovării toleranței și diversității etnoculturale în domeniul relațiilor interetnice și respectării drepturilor omului.</p> <p>În cadrul evenimentului au fost prezentate spoturile sociale „Reprezentanții comunităților etnice din RM - lecție de toleranță”, realizate de Agenția Relații Interetnice și Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și spotul social „Moldova – partea noastră de iubire, dorul nostru cel mai dor”, realizat în parteneriat cu Misiunea OSCE în Republica Moldova, ce reflectă diversitatea etnică în contextul promovării limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.</p> <p>Totodată, cu prilejul Zilei Internaționale a Toleranței ARI a organizat concursul de desene pentru copii „Împreună, dar diferiți”. Scopul concursului a fost de a promova toleranța, stimulând și valorificând potențialul creativ al copiilor. Concursul s-a adresat tuturor copiilor cu vârsta cuprinsă între 6-15 ani. Astfel, 40 de copii din mun. Chișinău și din raioanele Florești, Fălești, Ștefan Vodă, Anenii Noi au realizat desene în care au ilustrat viziunea sa asupra noțiunii „toleranță”. Toți participanții la concurs au fost desemnați cu diplome și cadouri. De Ziua Internațională a Toleranței desenele au fost expuse publicului într-o expoziție în incinta Casei Naționalităților, dar și publicate în formatul online pe pagina de socializare a instituției.</p> <p>La data de 10 decembrie 2021 cu prilejul Zilei Internaționale a Drepturilor Omului în incinta Casei Naționalităților, s-a desfășurat masa rotundă, cu genericul „Rolul statului, societății și mass-mediei în respectarea drepturilor minorităților naționale și implementarea recomandărilor raportului ONU privind drepturile omului”, organizată de Platforma Tineretului pentru Solidaritate Interetnică, Agenția Relații Interetnice și Freedom House în Moldova. Grație participării a experților în domeniul drepturilor omului, reprezentanților Oficiului Avocatul Poporului și a Primăriei mun. Chișinău, tinerii de diferite naționalități au avut prilejul de a cunoaște care este rolul și mecanismele statului în apărarea drepturilor omului, care este rolul APL în realizarea</p>	<p>În limita bugetului instituțiilor , din bugetul ARI - 28,8 mii</p>

				<p>procesului de promovare a diversității etnice și care este rolul mass-media.</p> <p>În scopul difuzării mesajului toleranței și culturii păcii, în perioada 15 – 19 noiembrie 2021, în temeiul circularei Ministerului Educației și Cercetării, instituțiile de învățământ în cooperare cu biblioteci, muzee, centre de tineret, organizațiile nonguvernamentale, asociațiile etno-culturale au organizat acțiuni educative, campanii de sensibilizare privind diversitate, înțelegere și respect reciproc, dialog și cooperare între culturi și popoare, pentru acceptarea și aprecierea diversității și bogăției culturale. Activitățile educative au fost organizate cu respectarea strictă a măsurilor de sănătate publică și condițiilor de siguranță sanitară în contextul pandemiei COVID-19. În instituțiile de învățământ au fost realizate diverse activități de informare și sensibilizare pentru elevi, părinți cadre didactice: sondaje cu privire la „toleranță”, ore tematice în cadrul disciplinelor școlare „Educație pentru societate” și „Dezvoltare personală”, elaborarea de proiecte și postere, discuții și dezbateri tematice, campanii de informare „Ce înseamnă să fii tolerant?”, „Accept-mă așa cum sunt”, „Culorile toleranței” etc., ateliere de discuții „Cultura păcii între cetățeni”, „Toleranța – calea spre pace” etc., concurs de eseuri, mese rotunde „O lume mai bună pentru copiii noștri”, „Holocaust – un avertisment al istoriei”, „Toleranță – virtute sau slăbiciune?” etc., ședințe tematice în cadrul comitetului elevilor, în cadrul comisiei metodice Consiliere și Dezvoltare personală, Comisiei pentru protecția drepturilor copiilor din instituția de învățământ, emisiuni radiofonice și alte activități.</p> <p>În cadrul Universității de Stat din Moldova au fost desfășurate numeroase activități educative, printre care dezbateri: „Jurnalismul autohton între percepțiile și atitudinile față de toleranță și nediscriminare”, „Importanța simbolului în societatea pluriculturală: Toleranță și interculturalism”, „Toleranță și nediscriminare în mass-media din Republica Moldova”, mese rotunde: „Toleranța în procesul actului jurnalistic”, „Drepturi egale pentru copii cu dizabilități”, lecții publice: „Toleranța în învățământ”, „Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității - instituție națională de protecție a drepturilor omului”, seminare practice „Politica și relațiile interetnice” cu participarea studenților Facultății de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Facultății de Biologie și Pedologie, Jurnalism și Științe ale Comunicării, Facultatea Istorie și Filozofie, Facultatea Relații Internaționale Științe Politice și Administrative.</p> <p>De asemenea, Universitatea de Stat a Republicii Moldova în colaborare cu Moldova Institut Leipzig, a organizat un șir de activități privind promovarea memoriei Holocaustului și a culturii toleranței, susținute financiar de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Federale Germania: seminar „Cultura memoriei și înțelegerea europeană” (17–22 august 2021), școala internațională de vară „Discursuri identitare în spații multiculturale” (22 august – 12 septembrie 2021), școala de toamnă „Minoritățile etnice în spațiul post-sovietic: recunoașterea, analiza și dezamorsarea potențialelor surse de conflict” (14–21 septembrie), seminar „Promovarea dialogului și consolidarea minorităților” (28 octombrie – 1 noiembrie 2021), seminar „Multiperspectivitatea în predarea istoriei” – Chișinău (03-07 noiembrie 2021), seminar „Multiperspectivitatea în predarea istoriei” – Germania (3-11 decembrie 2021).</p> <p>Studenții Universității de Stat de Educație Fizică și Sport au participat la seminarul</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>instructiv-metodic „Toleranța în rândurile tineretului” (320 de participanți), lecție publică „În memoria victimelor Holocaustului” (308 de participanți), masă rotundă „Combaterea rasismului în Europa” (210 de participanți), atelier de lucru „Lupta împotriva antisemitismului” (264 de participanți), seminar informativ „Metode de combatere a xenofobiei” (315 de participanți). Scopul acestor evenimente a fost de a sensibiliza și de a informa participanții despre promovarea politicilor de antidiscriminare și de sporire a toleranței în vederea combaterii rasismului, antisemitismului, xenofobiei și de a identifica metodele de combatere a diverselor manifestări de discriminare și intoleranță.</p> <p>La Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul la Chișinău) Ziua Internațională a Toleranței a fost marcată prin desfășurarea orei publice cu participarea studenților și profesorilor catedrei Psihologie Generală cu tema: „Promovarea incluziunii, diversității culturale și toleranței în educație”, clubului de dezbateri cu tema: „Are limite toleranța?”, clubului Erudiților „Dialog intercultural” (întrebări din diferite domenii de știință și cultură a civilizației umane), mesei rotunde cu tematica: „Multiculturalitate și interculturalitate” – peste 100 de participanți.</p> <p>În perioada 15-19 noiembrie 2021 circa 300 de studenți ai Universității Agrare de Stat din Moldova au luat parte la numeroase activități educative: masă rotundă online „Toleranță și educație, disciplină și ordine spre o reunificare a valorilor naționale” – în instituțiile de învățământ, lecții publice „Toleranța la locul de studii”, „Educație prin toleranță”, „Toleranța – fundația unei lumi mai bune”, „Cultura toleranței în relațiile de muncă” etc.</p> <p>250 de studenți și cadre didactice de la Universitatea Slavonă din Moldova au participat la un șir de activități dedicate Zilei Internaționale de Toleranță: lecții publice, ore educative, expoziții de cărți.</p> <p>Peste 180 de studenți ai Facultății Limbi și Literaturi Străine ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău au participat la discuții, dezbateri: „Realitatea societăților. Diferențe”, „Minoritățile în Europa”; masă rotundă: „Stereotipuri, prejucții, discriminare”; oră de lectură: „Educația interculturală proces educațional social”; lecție tematică „Xenofobie, toleranță, rasism”, „Toți diferiți – toți egali”; masa rotundă cu genericul „Rolul educației interculturale formale și informale”.</p> <p>Academia „Ștefan cel Mare” a MAI a organizat expoziții cu prezentarea materialelor tematice în cadrul Muzeului Academiei, careuri cu studenții Academiei, în cadrul cărora s-a evidențiat necesitatea promovării culturii toleranței, au abordat tematica respectivă în cadrul cercurilor științifice studențești, care funcționează pe lângă catedrele de specialitate ale Academiei.</p> <p>În contextul marcării Zilei Internaționale a Toleranței, studenții Universității de Stat „Grigore Țamblac” din Taraclia au participat la numeroase activități educative și de sensibilizare: saloane psihologice, seminar „Toleranță: pas cu pas”, prezentări despre diversitatea culturală și etnică a Republicii Moldova, programe artistice de interpretare a muzicii popoarelor Moldovei, masă rotundă, expoziția lucrărilor de creație a studenților dedicată Zilei Toleranței, perfectarea broșurii „Persoană tolerantă” etc.</p> <p>În Academia de Administrare Publică, în perioada 15 – 19 noiembrie, în cadrul</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>cursurilor de dezvoltare profesională și prin expoziții tematice organizate la bibliotecă, au fost realizate acțiuni de atenționare a cursanților privind respectarea principiului toleranței.</p> <p>Peste 500 de elevi și cadre didactice din Colegiul Tehnic Feroviar din Bălți au fost implicați în activități educative în cadrul cărora au fost abordate subiecte precum, toleranța și respect pentru diversitate, stereotipuri și prejudecăți, comunicarea și toleranța în situații conflictuale, promovarea incluziunii și diversității culturale în educație etc.</p> <p>În contextul promovării Zilei internaționale a toleranței în Colegiul „Gheorghe Asachi” din Lipcani au fost desfășurate 8 activități educative: concurs de elaborare a mini-ghidurilor „De la toleranță și drepturile omului către un stat de drept”, training pentru elevi <i>Житъ в муре с собою</i>, ore publice, proiecte educaționale, masă rotundă, concurs de eseuri etc. În total peste 230 de elevi au participat la activitățile de sensibilizare pentru acceptarea și aprecierea diversității și bogăției culturale, a formelor de exprimare și a calității noastre de ființe umane.</p> <p>În cadrul I.P. Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale în perioada 15-19 noiembrie 2021 au fost desfășurate orele educative, a fost organizată expoziția tematică de carte cu tema „Identitatea și toleranța interetnică și lingvistică”, au fost demarate proiecte de cercetare individuală cu tema „Evreii în localitatea mea în anii 1941-1944”, concurs de eseuri cu tema „Toleranța este o cale spre pace.”</p> <p>În cadrul proiectului „Ia-mă de mână, să fim buni împreună”, în data de 23.11.2021, în colaborare cu partenerii din IP Gimnaziul Musteață, raionul Fălești; Gimnaziul nr.2 din Drochia; Gimnaziul Criva și Gimnaziul Balasinești din raionul Briceni a fost desfășurat un workshop cu tema „Diferiți dar egali”. Elevii și-au exprimat opinia referitor la toleranță, au făcut schimb de idei și experiență promovând astfel toleranța în rândul tinerilor și în întreaga societate. Workshopul a fost încheiat printr-un concurs la care au participat și elevii din instituțiile partenere.</p> <p>Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei a realizat activități de promovare a culturii și valorilor toleranței în cadrul orelor de dezvoltare personală, concurs de eseuri, poezii și postere tematice: „Eu sunt!”, „Din inimă pentru toți”, „Fă să lumineze un suflet”, „Din solidaritate-pentru vârstnici”, „Caritate-act pentru spirit”, „Nu lăsați ura să inunde sufletul”, expoziția de carte și panouri tematice „Holocaust – genocid al tuturor timpurilor”, realizarea testului de personalitate „Ești tolerant cu ceilalți?!”, flashmob „Toleranță, Egalitate, Empatie”. Activitățile desfășurate au fost reflectate pe pagina de Facebook a instituției. De asemenea, în publicația regională „Opinia liberă”, săptămânalul „Făclia” și „Univers pedagogic Pro” au fost publicate articole tematice „Toleranța – virtutea Omului și apanajul Umanității”. În Campanie de promovare a toleranței, respectului și demnității au fost implicați și informați un număr de 273 elevi, profesori, bibliotecari, utilizatori de carte, părinți și reprezentanți ai societății civile. Varietatea activităților derulate au oferit studenților posibilitatea de a învăța să construiască relații bazate pe toleranță, înțelegere și solidaritate, să respecte demnitatea fiecărei persoane și eul său, să-și dezvolte capacități de a dialoga, a coopera cu cei din jur în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor, a conștientiza asemănările.</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>În cadrul Colegiului de medicină din Cahul au fost organizate 13 activități de sensibilizare la care au participat circa 380 de elevi: ore tematice despre fenomenul Holocaustului, toleranță și consecințele intoleranței, toleranța și formele ei de manifestare în istoria omenirii în cadrul lecțiilor de Istorie, Educație pentru societate, Dezvoltare personală, distribuirea pliantelor, concurs de desene etc.</p> <p>În scopul difuzării mesajului toleranței și culturii păcii între cetățeni, în perioada 15-19 noiembrie 2021 administrația Colegiului Agroindustrial „Gheorghe Răducan” din s. Grinăuți a realizat 6 activități educative conform planul de acțiuni elaborat cu privire la celebrarea Zilei Internaționale a Toleranței. La activitățile desfășurate au participat 205 elevi și cadre didactice. În cadrul bibliotecii a fost prezentată o expoziție intitulată: „Toleranța vine din inteligență”, s-au desfășurat ore tematice, a fost organizat concursul de desene cu genericul: „Toleranța și intoleranța în relații interumane”, concurs de eseuri, masă rotundă cu genericul: „Comunitatea ne învață a fi tolerant”, pe parcursul zilei de 18 noiembrie la emisiunea radiofonică a instituției s-au difuzat mesaje și melodii ce promovează toleranța, totodată membrii consiliului elevilor au vociferat discurs cu genericul: „Toleranța-cheia spre recunoașterea personalității”</p> <p>În cadrul Colegiului de medicină din Cahul au fost organizate 13 activități de sensibilizare la care au participat circa 380 de elevi: ore tematice despre fenomenul Holocaustului, toleranță și consecințele intoleranței, toleranța și formele ei de manifestare în istoria omenirii în cadrul lecțiilor de Istorie, Educație pentru societate, Dezvoltare personală, distribuirea pliantelor, concurs de desene etc.</p> <p>Peste 300 de elevi și cadre didactice ai Colegiului Cooperatist au participat la mai multe activități dedicate Zilei Internaționale a Toleranței. Printre care menționăm: organizarea de cluburi de discuții și dezbateri tematice, expoziții, concursuri și excursii în muzee. Instituția Publică Școala Profesională nr.3 din mun. Bălți, Școala Profesională nr. 9, mun. Chișinău, Școala Profesională din or. Soroca, Școala profesională din Hâncești, Centrul de Excelență în Servicii de Prelucrare a Alimentelor, Școala profesională din Criuleni, Colegiul Național de Coregrafie, Centrul de Excelență în Industria Ușoară, Școala profesională din Florești, Școala Profesională din or. Cupcini, Centrul de Excelență în Construcții, Școala Profesională nr.5, din Bălți, Colegiul de Studii Integrate al USPEE „Constantin Stere”, Colegiul „Mihai Eminescu” din Soroca în contextul marcării „Zilei Internaționale a Toleranței”, Școala Profesională din Ungheni, Colegiului „Alexei Mateevici” din Chișinău, Centrul de Excelență în Educația Artistică, Școala profesională din Ciumai, Școala profesională din Telenești, Școala Profesională din Ceadâr-Lunga, Școala profesională nr.4 din Bălți, Colegiului Politehnic din mun. Bălți, Colegiul agroindustrial din Rîșcani în colaborare cu bibliotecile și muzeele teritoriale au realizat discuții tematice despre toleranță și cultura păcii, ore tematice „Toleranță, rezultat al bunei educații”, sondaje de opinie „Ce înseamnă să fii tolerant?”, „Ce știu oamenii despre Ziua Mondială a Toleranței”, „Cultura toleranței în viziunea adolescenților”, „Culoarea toleranței”, expoziție de postere, expoziție de cărți, panouri informative, studii de caz, dezbateri, mese rotunde „Toleranța combate intoleranța. Istoria - izvor de exemple a calităților omenești”, „Dragostea dă naștere la Toleranță.</p>	
--	--	--	--	---	--

					<p>Toleranța dă naștere la Pace”, concursuri de desene, flashmoburi „Zâmbesc și asta vreau să primesc!”, „Culegere de complimente”, „Viitorul omenirii este în unitate”, concurs de sloganuri și afișe, ateliere de discuții: ”Multiculturalitate și educație în spiritul toleranței”, „Toleranță și armonie – într-o lume a diversității”, „Toleranța etnică și confesională – soluție în rezolvarea conflictelor interetnice”, proiecte în grup: elaborarea revistei a tinerilor istorici „Holocaustul-lacrimi ale umanității”, campanii de sensibilizare privind memoria Holocaustului și culturii toleranței, publicarea articolelor în ziarele și revistele locale etc. Astfel, în total fiind organizate peste 200 de activități.</p> <p>Bibliotecile teritoriale din raionul Taraclia au organizat numeroase activități dedicate Zilei Internaționale a Toleranței: ore de lectură, expoziții, panouri informative digitale, postarea informațiilor pe rețelele de socializare, lecții publice, ateliere de discuții, elaborarea și distribuirea de pliante, flashmoburi, difuzarea de spoturi video, traininguri pentru adolescenți, desfășurând peste 30 de activități. De asemenea, Muzeul din Tvardița a organizat dezbateri tematice și ore informative.</p>	
20.	Participarea regulată a delegațiilor moldovenești la reuniunile în plen ale Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului	Anual	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Agenția Relații Interetnice	Alianța Internațională pentru Memoria Holocaustului; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	<p>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) a asigurat coordonarea participării delegației naționale la sesiunile IHRA, organizate în marja Președinției deținute de Grecia (31 mai -10 iunie 2021 și 02 - 10 noiembrie 2021).</p> <p>În contextul reuniunii cu statele observatoare (SO), MAEIE a relatat despre ultimele acțiuni vizând implementarea angajamentelor ce derivă din realizarea politicilor naționale, cu accent particular pe dimensiunea educațională, legislativă, cultivarea memoriei și comemorarea victimelor Holocaustului.</p> <p>În anul 2021 ARI a participat la ședințele Comitetului pentru genocidul romilor, desfășurate în contextul lucrărilor reuniunilor în plen în formatul online a Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului în luna iunie și noiembrie. Participarea la reuniunile a avut drept scop dezvoltarea capacităților privind consolidarea comemorării și studierii Holocaustului pe baza bunelor practici internaționale.</p> <p>Principalele subiecte abordate în cadrul ședințelor au vizat următoarele: evoluțiile în procesul de realizare a proiectelor IHRA și altor inițiative importante în domeniu, elaborarea recomandărilor privind predarea și învățarea despre genocidul romilor, activitățile de cercetare privind genocidul romilor, măsurile în vederea protejării și conservării siturilor comemorative ale genocidului împotriva populației roma etc.</p> <p>În anul 2021 ARI a participat la ședințele Comitetului pentru genocidul romilor, desfășurate în contextul lucrărilor reuniunilor în plen în formatul online a Alianței Internaționale pentru Memoria Holocaustului în luna iunie și noiembrie. Participarea la reuniunile a avut drept scop dezvoltarea capacităților privind consolidarea comemorării și studierii Holocaustului pe baza bunelor practici internaționale.</p> <p>Principalele subiecte abordate în cadrul ședințelor au vizat următoarele: evoluțiile în procesul de realizare a proiectelor IHRA și altor inițiative importante în domeniu, elaborarea Recomandărilor privind predarea și învățarea despre genocidul romilor, activitățile de cercetare privind genocidul romilor, măsurile în vederea protejării și conservării siturilor comemorative ale genocidului împotriva populației roma etc.</p>	În limita bugetului instituțiilor
21.	Promovarea cooperării cu organizațiile evreiești	Permanent	Ministerul Afacerilor	Biroul OSCE pentru	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a inițiat negocieri cu Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR) în vederea	

<p>internaționale și cu cele din alte țări, în particular, cu Reprezentantul personal al Președintelui în exercițiu al OSCE pentru combaterea antisemitismului, precum și cu organizațiile evreiești din SUA și Statul Israel</p>			<p>Externe și Integrării Europene; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</p>	<p>Instituții Democratice și Drepturile Omului; Congresul Evreiesc Mondial; Coaliția Națională pentru Susținerea Evreilor din Eurasia; Comitetul Evreiesc American; Congresul Evreiesc European</p>	<p>identificării sprijinului pentru implementarea Planului de Acțiuni. Respectiv, sub egida ministerului au fost desfășurate reuniuni de coordonare inter-instituționale. Finalitatea dialogului cu OSCE/ODIHR s-a materializat printr-o listă exhaustivă de acțiuni concrete ce urmează a fi implementate cu sprijinul ODIHR, atât pe dimensiunea legislativă, cât și educațională.</p> <p>A fost asigurată participarea la nivel de Ambasador cu misiuni speciale în cadrul <i>Forumului Internațional pentru Comemorarea Holocaustului și Combaterea Antisemitismului – Remember ReAct</i>, care s-a desfășurat în Suedia, orașul Malmö, la 13 octombrie 2021, fiind prezentate inclusiv angajamentele voluntare din partea Republicii Moldova.</p> <p>O scrisoare la subiect a fost transmisă de către Viceprim-ministrul MAEIE Nicu Popescu în adresa Prim-ministrului Suediei Stefan Lovfen, gazda Forumului Internațional de la Malmo. Liniile directorii ale angajamentelor s-au axat pe eforturile naționale în combaterea antisemitismului, studierea fenomenului Holocaustului în sistemul educațional, crearea Muzeului de istorie a evreilor, ajustarea legislației naționale la cadrul normativ internațional privind combaterea anti-semitismului, rasismului și xenofobiei, etc.</p>	
---	--	--	---	---	--	--

3. Cercetarea fenomenului Holocaustului

Obiectivul: Aprofundarea și consolidarea cunoștințelor despre fenomenul Holocaustului și folosirii acestora în educație și politicile publice

22.	<p>Identificarea și marcarea, prin instalare de plăci comemorative și/sau ridicare de monumente/obeliscuri/stele, a locurilor de represiune/ghetouri și de execuție în masă a evreilor și romilor din perioada celui de-al Doilea Război Mondial</p>	2021 - 2024	<p>Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor ; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova; Comunitatea romilor din Republica Moldova; Autoritățile administrației publice locale</p>	<p>Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Centrul de excelență „Institutul ProMemoria”; Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei; Institutul de Istorie al Academiei de</p>	<p>La solicitarea Coaliției <i>Vocea Romilor</i>, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării de comun cu dl Alla Marin, Consilierul pe domeniul relații interetnice al Prim-ministrului interimar, a convocat 2 ședințe, cu reprezentanții Primăriei mun. Chișinău, Direcției Generale Arhitectură, Urbanism și Relații funciare, Agenției de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Agenției Relații Interetnice și Coaliției <i>Vocea Romilor</i> privind ridicarea/instalarea unui monument de comemorare a victimelor holocaustului împotriva romilor din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Comunitatea romilor din Republica Moldova, în calitate de beneficiar al operei comemorative, a solicitat Primăriei municipiului Chișinău alocarea terenului pentru edificarea monumentului comemorativ (prezentând argumente pentru alocarea unui teren corespunzător) și emiterea deciziei CMC pe subiectul în cauză. La momentul actual, instituțiile publice responsabile examinează posibilitatea alocării spațiului pentru amplasarea operei comemorative. Monumentul pentru comemorarea victimelor Holocaustului împotriva romilor din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, conform prevederilor Legii privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război nr. 161/2017 reprezintă operă comemorativă de război. Conform art. 9 alin 1) Operele comemorative de război se înființează sau se strămută prin hotărâre de Guvern, în baza deciziei autorității administrației publice locale de nivelul întâi respective. Realizarea practică a lucrărilor de edificare a noilor opere comemorative de război are loc în baza</p>	
-----	--	-------------	--	--	--	--

				Științe a Moldovei; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova; Comunitatea romilor din Republica Moldova	avizului Ministerului Culturii referitor la ținuta lor artistică și la amenajarea terenului aferent. Potrivit prevederilor pct. 2 din Anexa nr. 1 din hotărârea de Guvern cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Știință și Memorie Militară nr. 877/2020 autoritatea competentă pentru memorie militară este Agenția vizată, autoritate administrativă din subordinea Ministerului Apărării.	
23.	Elaborarea și editarea unui registru de obiective ale patrimoniului istoric și cultural al evreilor din Republica Moldova, inclusiv cele legate de fenomenul Holocaustului	2021-2024	Agenția de Inspectare și Restaurarea a Monumentelor	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Centrul de excelență „Institutul ProMemoria”; Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei; Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	Acțiunea în proces de realizare.	
24.	Cercetarea arhivelor de stat ale Republicii Moldova în vederea identificării și publicării unor culegeri de documente și materiale privind istoria poporului evreu și a Holocaustului,	2021-2024	Agenția Națională a Arhivelor	Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei; Institutul Național	Pe parcursul anului 2021 nu a fost demarat procesul de cercetare prind promovarea memoriei Holocaustului. Agenția Națională a Arhivelor (ANA) nu dispune de statutul de instituție științifică și prin urmare nu are abilitatea și nici resursele necesare de realizare a cercetărilor științifice cu referire. Pe parcursul anului 2021 Agenția Națională a Arhivelor a solicitat de la Ministerul Educației și Cercetării asistență privind includerea Agenției în grila organizațiilor de drept public din domeniul cercetării și inovării și dreptul de participare la concursurile de proiecte naționale de	

	inclusiv prin lansarea unei platforme web de cercetare a fenomenului Holocaustului în Republica Moldova			<p>pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”;</p> <p>Centrul de excelență „Institutul ProMemoria”;</p> <p>Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei;</p> <p>Institutul de istorie orală din Moldova;</p> <p>Comunitatea Evreiască din Republica Moldova</p>	cercetare și inovare cu finanțare din bugetul de stat.	
25.	Elaborarea, lansarea și menținerea logistică a unei platforme electronice on-line cu materiale informaționale și documente pentru instruire la distanță și cercetare a fenomenului Holocaustului în Republica Moldova	2021 - 2024	Agenția Națională a Arhivelor	<p>Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”;</p> <p>Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei;</p> <p>Centrul de excelență „Institutul ProMemoria”;</p> <p>Institutul de istorie orală din Moldova;</p> <p>Comunitatea Evreiască din</p>	<p>Cu referire la elaborarea platformei electronice în 2021 Agenția Națională a Arhivelor a reușit să achiziționeze serverului (Network attached storage) pentru stocarea conținutului digital cu referire la Holocaust.</p> <p>Totodată, Agenția Națională a Arhivelor menționează despre insuficiența de resurse pentru elaborarea platformei electronice din bugetul instituției, reieșind din acest considerent acțiunea respectivă va fi posibilă doar în cadrul unui proiect complex susținut de partenerii de dezvoltare.</p>	

				Republica Moldova; Comunitatea romilor din Republica Moldova		
4. Consolidarea cadrului normativ-legislativ și instituțional						
Obiectivul: Adaptarea legislației naționale la normele internaționale privind combaterea antisemitismului, rasismului, xenofobiei și intoleranței						
26.	Elaborarea și adoptarea modificărilor în Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 și Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare în vederea introducerii unor măsuri de pedeapsă pentru negarea publică a Holocaustului, glorificarea exponenților fascismului/nazismului și utilizarea simbolurilor fasciste/naziste	2021-2022	Ministerul Justiției	Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului; Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția); Parlamentul; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	Acțiunile privind modificările în Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 și Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare în vederea introducerii unor măsuri de pedeapsă pentru negarea publică a Holocaustului, glorificarea exponenților fascismului/nazismului și utilizarea simbolurilor fasciste/naziste au fost realizate prin Legea nr. 78 din 23.04.2021 pentru modificarea unor acte normative.	
27.	Elaborarea și editarea unor materiale și recomandări metodico-didactice cu privire la definiția de lucru a antisemitismului, rasism, xenofobie, discursul de ură și instigare la discriminare pentru utilizarea acestora în instruirea și perfecționarea profesională a cadrelor didactice și a funcționarilor publici din sistemul educației, culturii și organelor de drept	2021-2022	Universitate a de Stat din Moldova; Institutul Național al Justiției	Procuratura Generală; Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Justiției; Institutul	Acțiunea nu a fost realizată.	

				Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	
28.	Organizarea și desfășurarea unor seminare și cursuri de instruire pentru lucrătorii organelor de drept (poliție, procuratură, sistemul judiciar) privind fenomenul Holocaustului și definiția de lucru a antisemitismului	Periodic	Institutul Național al Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului; Ministerul Justiției; Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova	<p>În perioada de raportare, Centrul de Excelență în Securitatea Frontierei al Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, în scopul sensibilizării față de prejudecăți și nedrepte, promovarea toleranței și combaterea rasismului a desfășurat 5 activități extracurriculare în cadrul căreia au participat 58 de elevi.</p> <p>Catedra Drept Penal și Criminologie a inclus în Curricula disciplinei <i>Drept Penal</i> partea specială privind studierea infracțiunilor prevăzute la art. 176 „Încălcarea egalității în drepturi a cetățenilor” și art. 176/1 „Încălcarea drepturilor cetățenilor prin propagarea fascismului, a rasismului și a xenofobiei și prin negarea Holocaustului” și, respectiv, în septembrie-decembrie anul 2021 a realizat activitatea de instruire a studenților la tema „Infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și altor drepturi constituționale ale cetățenilor” pentru care au fost rezervate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anul III Drept buget – 8 ore; - Anul III Drept taxă – 8 ore; - Anul II SCOP – 6 ore. <p>În contextul celebrării Zilei Internaționale a Drepturilor Omului, la data de 09 decembrie 2021 în cadrul Academiei „Stefan cel Mare” a MAI a avut loc Conferința științifică cu participare internațională: „Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice” (în regim de videoconferință).</p> <p>Evenimentul a reunit reprezentanți ai mediului academic, experți și practicieni din cadrul subdiviziunilor MAI și ale altor organe de drept din Republica Moldova și de peste hotare.</p> <p>Forul științific a avut drept scop oferirea unor oportunități participanților de a discuta problemele legate de evoluția, provocările și tendințele la nivel național și european în domeniul promovării și protecției drepturilor omului în contextul asigurării ordinii și securității publice.</p>
29.	Organizarea și desfășurarea unor seminare și cursuri de instruire pentru angajații Oficiului Avocatului Poporului (Ombudsmanului), Consiliului pentru	Periodic	Institutul Național al Justiției; Oficiul Avocatului Poporului; Consiliul	Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului; Ministerul	Acțiunea nu a fost realizată (condiții pandemice).

	prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Agenției Relații Interetnice privind fenomenul Holocaustului și definiția de lucru a antisemitismului		pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	Justiției; Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Comunitatea Evreiască din Republica Moldova; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei		
30.	Organizarea și desfășurarea unor seminare și cursuri de instruire pentru reprezentanții mass-mediei și organizațiilor neguvernamentale, interesate de protecția drepturilor omului și libertăților fundamentale, privind fenomenul Holocaustului și definiția de lucru a antisemitismului	Periodic	Ministerul Justiției; Institutul Național al Justiției	Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Institutul de Istorie; Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”; Consiliul Audiovizualul ui;	Acțiunea nu a fost realizată (condiții pandemice).	

				ONG-urile relevante		
--	--	--	--	------------------------	--	--

Raportul cu privire la realizarea Planului de acțiuni pentru anii 2021-2024 privind promovarea memoriei Holocaustului și culturii toleranței în vederea combaterii rasismului, antisemitismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.980/2020, în anul 2021, este elaborat în baza informațiilor prezentată de:

Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Justiției, Agenția Relații Interetnice, Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor, Agenția de Investiții, Agenția Națională a Arhivelor, Institutul Național al Justiției, autoritățile publice locale, instituțiile de învățământ, instituțiile de cultură.

Ex. Iulia Belanciuc, tel.: 022 23 38 82
e-mail: iulia.belanciuc@mec.gov.md
ex. Corina Lungu, tel.: 022 23 24 72
e-mail: corina.lungu@mec.gov.md